

Fenomeenmodel Financieel Misbruik van Ouderen

(Evers, 2016)

Definitie 'financieel misbruik van ouderen'		
<p>Het oneigenlijk of ongepast toe-eigenen van bezittingen van een oudere (Movisie, 2009).</p>		
Dimensie	Indicatoren	'Hot indicators'
<p><i>Hoe is de kwetsbaarheid van het slachtoffer te omschrijven?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Geslacht - Leeftijd - Cognitieve / Psychische situatie - Woonsituatie - Mate van eenzaamheid - Mate van autonomie 	<ul style="list-style-type: none"> - Vrouw - 70 - 79 jaar - Cognitieve en/of psychische problematiek - Alleenwonend / zelfstandig - Eenzaam
<p><i>Hoe is de vermoedelijke verdachte te omschrijven in relatie tot het slachtoffer?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gezinslid, - Familielid, - Buur / kennis - Professional - Plotselinge nieuwe vriend - Combinatie van bovenstaande. 	<ul style="list-style-type: none"> - Man <ul style="list-style-type: none"> • Familielid • Zoon
<p><i>Wat zijn de feitelijke handelingen die zijn gepleegd door de vermoedelijke verdachte?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wegnemen van goederen of geld, - Verkoop van eigendommen; - Misbruik van machtigingen; - Koop op naam van het slachtoffer; - Gedwongen testamentwijziging; - Financieel kort houden; - Misbruik van rekeningen; - Misbruik van persoonsgebonden budget; - Het financieel/administratief isoleren van het slachtoffer; - Het 'teren' op de financiën van het slachtoffer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wegnemen van geld <ul style="list-style-type: none"> • Pinnen met de pinpas van de oudere; - Financieel korthouden / isoleren van eigen financiën.
<p><i>Hoe is de context van de gemelde situatie te omschrijven?</i></p>	<p>Context tussen vermoedelijke verdachte en het slachtoffer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fysieke toenadering door vermoedelijke verdachte naar het slachtoffer (zoals verhuizen, inwonen bij het slachtoffer); - Vermoedelijke verdachte bezoekt het slachtoffer regelmatig (al dan niet ten behoeve van mantelzorg of anderszins); - Fysiek geweld; - Verbaal geweld; - Familieconflict; - Ontoereikend toezicht door derden; 	<ul style="list-style-type: none"> - Fysieke toenadering tot het slachtoffer - Verbaal geweld; - Regelmatig bezoeken van het slachtoffer - Goedgevolgheid van het slachtoffer; - Onwetendheid van het slachtoffer op een specifiek gebied;

	<p><i>Individuele context van de vermoedelijke verdachte en/of het slachtoffer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Eenzaamheid van het slachtoffer; - Cognitieve en psychische problematiek bij het slachtoffer en/of dader; - Goedgelovigheid van het slachtoffer; - Onwetendheid van het slachtoffer op specifieke gebieden; - Schuldgevoelens bij het slachtoffer; - Gevoeligheid voor de functie van de vermoedelijke verdachte - Afhankelijkheidspositie van het slachtoffer; 	(Zie vorige pagina)
<p><i>Wat is de onderliggende oorzaak of het onderliggende motief van de gemelde situatie?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Plegger in financiële nood; - Hebzucht; - Vermeend recht op aanspraak; - Familieconflicten; - Onmacht; - Cognitieve en psychische problematiek; - Afwijkende normen en waarden; - Overig conflict. 	<p><i>Niet te duiden op basis van de data gebruikt in het onderzoek.</i></p>
<p><i>Welke andere actoren spelen een rol in de gemelde situatie?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Familieleden - Zorgprofessional - Buurtbewoners - Kennis en vrienden - Mentor - De rechtbank, bewindvoerder, curator - Huisarts - Bank(medewerker) - PGB-verstrekker - Notaris - De financieel consulent - De Belastingdienst - De nationale politie - Financial Intelligence Unit 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgprofessional¹
<p><i>Van welke gevolgen van de gemelde situatie is sprake?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Verlies van vermogen - Sociaal-psychische gevolgen - Opbouw van schulden - Geen toegang tot het eigen vermogen - Verwaarlozing - Fysieke achteruitgang of verwondingen - Niet in staat in de eigen 	<ul style="list-style-type: none"> - Verlies van vermogen - Sociaal-psychische gevolgen

¹ Zorgprofessionals, zoals thuiszorgmedewerkers en verpleegkundigen omvatten de grootste groep signaleerders / melders.

	behoeften te voorzien - Verlies van zorg	
--	---	--

Toelichting Fenomeenmodel *'financieel misbruik van ouderen'*.²

Het model heeft als doel inzicht te geven in de samenstelling van het fenomeen. De dimensies zijn opgesteld in hoofdstuk 2 van het onderzoek.

De indicatoren en de 'hot indicators' zijn gebaseerd op het verrichte onderzoek in de hoofdstukken 2 tot met 6.

Onder 'hot indicators' wordt verstaan:

Onder 'hot victim' wordt in dit onderzoek verstaan: kenmerken die in 15 of meer procent van de gevallen lijken voor te komen bij slachtoffers van financieel misbruik.

Onder 'hot suspect' wordt in dit onderzoek verstaan: kenmerken die in 15 of meer procent van de gevallen lijken voor te komen bij slachtoffers van financieel misbruik

Onder 'hot method' wordt in dit onderzoek verstaan: feitelijke handelingen die in 15 of meer procent van de gevallen lijken voor te komen bij situaties van financieel misbruik bij ouderen.

Onder 'hot context' wordt in dit onderzoek verstaan: contexten die in 15 of meer procent van de gevallen lijken voor te komen bij situaties van financieel misbruik bij ouderen.

Onder 'andere actoren' en 'gevolgen' worden ook 'hot indicators' genoemd. Hier wordt respectievelijk bedoeld: de grootste groep 'signaleerders', en de gevolgen die het vaakst naar voren komen uit de dossieranalyse (deelonderzoek II).

Een opsporingsambtenaar of hulpverlener zou het model kunnen gebruiken om een casus uit de praktijk te screenen. Hij of zij kan het Fenomeenmodel 'over de casus leggen', en respectievelijk bezien in hoeverre de definitie, de indicatoren en 'hot indicators' kunnen worden ingevuld. Wanneer het model is ingevuld, kan een inschatting worden gemaakt van de aard en ernst van het financieel misbruik. Deze informatie geeft weer input voor de eventuele aanpak. Op langere termijn kan gebruikmaking van het Fenomeenmodel input leveren voor de te nemen preventieve maatregelen op de gerelateerde locatie.

² Auteursrecht berust bij Ralph Evers, politie Eenheid Limburg.